

JOHANNES

4:1-26

Jezus ontmoet de Samaritaanse vrouw bij de put van Jakob.

GELEZEN UIT

Herziene Statenvertaling

BELUISTER OF BEKIJK

versvoorvers.org/johannes/4-1-26

BELUISTER OF BEKIJK

Inhoud

1	Aanleiding voor Jezus' vertrek naar Galilea	3 min	4
2	Dreiging van de Farizeeën tegen Jezus	2 min	5
3	Jezus doopt via Zijn discipelen	1 min	6
4	Historische achtergrond van Samaria	3 min	7
5	Verschillen tussen Judea, Galilea en Samaria	2 min	8
6	De tempel op de berg Gerizim	3 min	9
7	Aankomst bij Sichar en de put van Jakob	1 min	10
8	Jezus vermoeid bij de put	1 min	11
9	Discussie over het tijdstip bij de put	8 min	12
10	Ontmoeting met de Samaritaanse vrouw	4 min	15
11	De gave van God en het levende water	3 min	17
12	Vrouw begrijpt het levende water letterlijk	2 min	19
13	Jezus legt het eeuwige levende water uit	3 min	21
14	Jezus onthult haar verleden als profeet	2 min	22

15	De reputatie van de Samaritaanse vrouw	5 min	24
16	Jezus openbaart Zich als de Messias aan haar	4 min	26
17	Jezus over echtscheiding en hertrouwen	3 min	28
18	Betekenis van 'nooit meer dorst hebben'	5 min	29
19	Jezus beantwoordt de vraag over aanbidden	3 min	31
20	God zoekt aanbidders in geest en waarheid	3 min	33
21	Oproep tot ware aanbidding en afsluiting	2 min	35
	Om verder te lezen		36

1

Aanleiding voor Jezus' vertrek naar Galilea

Johannes hoofdstuk 4 begint dus met:

Toen nu de Heere merkte dat de Farizeeën gehoord hadden dat Jezus meer discipelen maakte en doopte dan Johannes — hoewel Jezus Zelf niet doopte, maar Zijn discipelen — verliet Hij Judea en vertrok Hij weer naar Galilea. En Hij moest door Samaria gaan.

JOHANNES 4:1-4

Jezus besluit op dit punt om Judea te verlaten, waar Zijn bediening tot dan toe had plaatsgevonden. Hij was al eerder in Galilea geweest. Natuurlijk, Hij was daar opgegroeid. Sterker nog, Zijn eerste wonder werd verricht in Galilea, toen Hij water in wijn veranderde, maar dat was geen openbaar schouwspel. Alleen de bedienden wisten dat Hij daar een wonder had gedaan, en de discipelen. Zelfs de ceremoniemeester van het feest wist niet waar de wijn vandaan kwam die eerst water was geweest. Maar er staat natuurlijk dat de bedienden het wisten en dat de discipelen het wisten en in Hem geloofden. Dit was dus min of meer een privéwonder dat Hij had gedaan. Hij was in Galilea nog niet begonnen aan een openbare bediening waarin Hij Zijn eigen kracht en aanspraken liet zien. Dat moest wachten tot het moment waarop Johannes de Doper uit de roulatie werd genomen.

En we vonden in Johannes hoofdstuk 3, vers 24, dat er staat:

want Johannes was nog niet in de gevangenis geworpen.

JOHANNES 3:24

Dat wil zeggen: op het tijdstip dat beschreven wordt in Johannes hoofdstuk 3, vers 24, zat Johannes nog niet in de gevangenis. Maar in alle andere Evangelien staat er dat, toen Johannes gevangengezet werd, Jezus naar Galilea kwam en zei:

En nadat Johannes overgeleverd was, ging Jezus naar Galilea en predikte het evangelie van het Koninkrijk van God, en Hij zei: De tijd is vervuld en het Koninkrijk van God is nabijgekomen; bekeer u en geloof het evangelie.

MARKUS 1:14-15

Dus we lezen nu dat Johannes tussen Johannes hoofdstuk 3, vers 24, en dit punt gevangengezet wordt. En toen hij gevangengezet werd, was dat volgens de andere Evangeliën het signaal voor Jezus om Zijn Galilese bediening te beginnen. En Hij begon precies dezelfde boodschap te prediken die Johannes had gepredikt. Want Johannes predikte, voordat hij gevangengezet werd:

en zei: Bekeer u, want het Koninkrijk der hemelen is nabijgekomen.

MATTHEÛS 3:2

En toen werd Johannes gevangengezet. Nu predikt Jezus diezelfde boodschap door heel Galilea. In veel opzichten nam Jezus de fakkel over van Johannes de Doper, maar Hij zou die veel verder dragen.

2

Dreiging van de Farizeeën tegen Jezus

Het was dus vanwege de gevangenneming van Johannes de Doper - al vermeldt Johannes dat hier niet - dat Jezus deze tocht naar Galilea maakte. Johannes geeft ons nog een reden, niet een tegengestelde, maar een aanvullende: dat Jezus in Judea was geweest, en dat daar de schriftgeleerden en de Farizeeën grote invloed hadden. Eigenlijk hadden ze die door het hele land, maar vooral in Judea. Dat was een plaats waar, weet je, de overpriesters en alle machthebbers in de natie uiteindelijk niet erg vriendelijk tegenover Jezus zouden staan. Op dit punt hadden ze nog geen felle weerstand tegen Hem opgebouwd, maar deze mensen waren sterk in Judea, veel sterker, veel invloedrijker daar dan in Galilea. En hier kwam Jezus te weten dat het nieuws de Farizeeën had bereikt dat Hij, Jezus, nu meer mensen doopte dan Johannes had gedaan.

De Farizeeën hadden Johannes niet gemogen, en ze hadden zijn populariteit kwalijk genomen. Misschien hoorden ze dat Jezus nog populairder was dan Johannes. Of misschien waren ze eerst opgelucht toen Johannes gevangengezet werd, maar schrokken ze toen ze hoorden dat hetzelfde nu met deze nieuwe man gebeurde. Sterker nog, er kwamen meer mensen naar Hem toe dan er naar Johannes gingen. We dachten dat we van Johannes af waren, maar nu hebben we diezelfde soort beweging die doorgaat, in wat er voor hen misschien uitzag als een opvolger van Johannes. Jezus was zeker geen opvolger van Johannes. Aan het einde van hoofdstuk 3 zei Johannes zelf dat Jezus meer was als de bruidegom, met Johannes als Zijn getuige. De bruidegom is niet de opvolger van de getuige. De bruidegom is waar de bruiloft om draait — hij en de bruid. De vriend van de bruidegom, de getuige, is slechts een soort bijfiguur, en dat is wat Johannes zei dat hij was. En Jezus is de bruidegom, en de mensen zijn de bruid. En Jezus is gekomen om Zijn bruid te nemen, zoals de Messias zou doen.

Het nieuws echter dat Jezus' populariteit, in ieder geval als doper, die van Johannes overtrof, kon in de ogen en het oordeel van de Farizeeën niet veel goeds beloven voor Jezus. Zij zouden Hem als een bedreiging zien. En op dit punt was Jezus nog niet helemaal klaar om hun dodelijke haat tegen Zich op te wekken. En dus was Zijn kennelijke bedoeling om afstand tussen Hemzelf en hen te scheppen door naar Galilea te gaan. En dat is wat hier staat.

3

Jezus doopt via Zijn discipelen

Terwijl dit ons verteld wordt, staat er dat Jezus Zelf eigenlijk niet mensen doopte, maar Zijn discipelen. Dat zou bijna kunnen betekenen dat Hij niemand doopte behalve Zijn discipelen, dat Hij hen doopte en dat zij misschien de rest doopten. Misschien. Of, waarschijnlijker, het betekent dat Jezus niet persoonlijk mensen doopte met Zijn eigen handen, maar dat Hij het deed via Zijn discipelen. Zijn discipelen deden het in Zijn Naam. En dit is natuurlijk wat ze ook na Pinksteren deden. Ze doopten in Zijn Naam. Dat wil zeggen, als Zijn gezanten. Dat is wat het betekent om iets in iemands naam te doen. Als de discipelen mensen doopten in Jezus' Naam, dan stonden ze daar als gezanten van Christus, en doopten ze mensen zoals Hij zou doen. En dat deden ze al op dit punt, hoewel het waarschijnlijk meer een doop was in de lijn van de betekenis

van de doop van Johannes, dan de betekenis van de doop na de opstanding. Daar maken we ons nu geen zorgen over. Het punt is dat Jezus niet echt persoonlijk aan het dopen was. Het werd namens Hem gedaan door Zijn discipelen. Toch wordt gezegd dat Hij het deed, hoewel het door Zijn discipelen namens Hem werd gedaan, zoals in de Schrift gebruikelijk is. Wanneer van iemand gezegd wordt dat hij iets doet, is het vaak zo dat hij het niet persoonlijk deed. Hij deed het via een gezant.

4

Historische achtergrond van Samaria

Er staat dat Hij door Samaria moest gaan:

Hij moest door Samaria heen.

Waarom moest Hij nu door Samaria gaan? Je zou kunnen zeggen: nou, dat was een geografische noodzaak. Het land Israël had drie provincies die verticaal gerangschikt waren, dat wil zeggen van zuid naar noord, en de oostgrens was de rivier de Jordaan. Aan de andere kant van de Jordaan, in het oosten, lag wat men Transjordanië of Perea noemde. Dat was technisch gezien geen Israël, maar er woonden veel Joden, en Jezus heeft daar uiteindelijk ook veel bediening gedaan. Maar Judea was de meest zuidelijke provincie aan de westkant van de Jordaan, in het hoofdgebied van het land Israël. De meest noordelijke was Galilea, en daartussenin lag, bijna als een bufferstaat, Samaria.

Judea ontstond in de dagen dat de ballingen uit Babylon terugkeerden. Toen de natie destijds gesplitst was, in de dagen van Rehabeam, bleef Juda, de zuidelijke stam van Juda, trouw aan het huis van David. De rest splitste zich af, de noordelijke koninkrijken, en die werden iets anders. Ze werden in 722 voor Christus door de Assyriërs gevangengenomen en verdwenen. Ze verdwenen niet helemaal. Ze vervaagden eigenlijk, omdat het Joodse volk, de Israëlieten in het noordelijke deel van het land, huwden met de heidenen in dat gebied. Dat was eigenlijk het beleid van de Assyriërs. Ze deporteerden veel van de oorspronkelijke bevolking en brachten andere volken binnen om ze te vermengen, zodat de raciale eenheid zou afbrokkelen en er niet veel raciaal vaderlandsgevoel zou overblijven om tegen Assyrië, hun overwinnaars, in opstand te komen.

Dus wat er gebeurde, is dat de noordelijke stammen, eenmaal veroverd door Assyrië, vrijwel allemaal onderling huwden. En ze werden inderdaad een gemengd bloed en een gemengde religie. In 2 Koningen staat:

Zij vreesden de HEERE maar dienden ook hun goden, overeenkomstig de handelwijze van de volken waaruit men hen weggevoerd had.

2 KONINGEN 17:33

Dus het is duidelijk dat ze hun Jahwisme, hun jodendom, vermengden met heidendom. En zo hadden ze een soort halfbloed religie, net als een halfbloed bloedlijn. Deze mensen werden veracht door de zuiverbloedige Joden die trouw bleven aan de tempel in het zuidelijke koninkrijk. En die mensen die zo vermengd waren geraakt in het noorden, waren de Samaritanen.

In de tijd van Jezus werden ze de Samaritanen genoemd. Het noordelijke koninkrijk dat door Assyrië werd veroverd, had zijn hoofdstad in Samaria. En in de tijd van Jezus, tijdens de Romeinse bezetting, werd de hele regio Samaria genoemd. En het werd, zevenhonderd jaar later, nog steeds bewoond door de nakomelingen van die noordelijke stammen die met heidenen hadden gehuwd. En daardoor waren het een soort halfbloed Joden met een soort halfbloed religie, die zeer veracht werden door de zuiverbloedige Joden en de Joden met de zuivere religie, vooral mensen zoals de Farizeeën in het zuiden, in Judea.

5

Verschillen tussen Judea, Galilea en Samaria

Ten noorden van Samaria lag Galilea. En Galilea werd niet bewoond door Samaritanen, maar door een mengeling van Joden die Joods bleven in hun bloedlijn en heidenen die niet Joods waren, want de heidenen domineerden Galilea vrijwel volledig. Het werd in de Schrift en ook elders zelfs Galilea van de heidenen genoemd. Galilea was dus een soort gemengd gebied waar Joden en heidenen leefden, maar niet met elkaar vermengd raakten, zoals in Samaria.

Dus je had in het zuidelijkste puntje van het land Judea, met de zuivere, blauwbloedige Joodse bevolking, en zo voelden ze zich ook over zichzelf: dat ze de elite waren. Dan had je in het noorden Joodse mensen die te midden van heidenen in Galilea leefden, en daartussenin was er die bufferzone van Samaria, waar Joden en heidenen eeuwen geleden vermengd waren geraakt. En dus waren ze niet echt Joods of heidens, ze waren gewoon iets ertussenin.

De mensen uit Judea hadden niet veel respect voor Galileeërs, maar Samaritanen verachtten ze volkomen. En er was grote vijandschap tussen de Samaritanen en de Joden, en dat is wat de gelijkenis van Jezus over de barmhartige Samaritaan zo opvallend maakt, want de man in kwestie die onder de rovers viel, was in de gelijkenis een Jood. En zijn Joodse broeders, zelfs een priester en een Leviet, waagden het niet om hem te helpen, om zo hun eigen hachje te redden en weg te komen van de plek waar rovers op de loer lagen. De priester en de Leviet liepen gewoon door zonder hem te helpen. Maar de man die hem wel hielp, was een Samaritaan, iemand van een volk dat door de Joden werd gehaat, waarschijnlijk zelfs door het slachtoffer zelf. En toch is dat wat deze gelijkenis zo opvallend maakt, want Samaritanen werden gehaat door de Joden, en de Joden werden op hun beurt ook wel gehaat door de Samaritanen.

6

De tempel op de berg Gerizim

Ze hadden een rivaliserende religie. Ze hadden zelfs een rivaliserend religieus centrum. Zoals de Joden Jeruzalem en de tempel daar hadden, zo hadden de Samaritanen een tempel gebouwd op de berg Gerizim. De berg Gerizim, dat weet je misschien nog, was in de dagen van Jozua de plaats waar God Jozua had opgedragen om twee stenen op te richten, wit gepleisterd en met de wetten erop gegraveerd. En dan moesten sommige stammen, zes van de stammen, op de berg Gerizim gaan staan en zes op de berg Ebal, aan de overkant van het dal. En er werden zegeningen en vervloekingens uitgesproken. De berg Gerizim was de berg van zegening. Hij keek ook uit over Sichem. Sichem was de eerste plaats in het Heilige Land waar een altaar voor Jahweh had gestaan. Abraham was daar gekomen en had er een altaar gebouwd. Het was ook de plaats waar Jakob voor het eerst grond had gekocht in dat gebied. Het was het eerste stuk grond dat iemand uit Israëls familie in het Beloofde Land in bezit had. En Sichem werd daarom zeer hooggeacht. En de berg Gerizim, die erop uitkeek, werd

door de Samaritanen als een heilige berg beschouwd. Sterker nog, er is vandaag de dag nog steeds een klein overblijfsel van het Samaritaanse volk, en voor hen is de berg Gerizim nog altijd de meest heilige plaats ter wereld. Sterker nog, naar hun overtuiging is het de hoogste berg ter wereld. Dat is hij niet, maar dat is wel wat ze ervan denken. Ze zien de berg Gerizim als de hoogste berg ter wereld, net zoals de Joden dat natuurlijk over Jeruzalem denken. Er was dus deze rivaliteit met rivaliserende religies, rivaliserende heiligdommen. En wanneer er staat dat Jezus door Samaria moest gaan, zou dat geografisch gezien praktisch zijn, omdat Samaria precies op de route lag tussen de plaats waar Hij was en waar Hij naartoe ging. Maar de meeste Joden wilden Samaria niet binnengaan. En als ze tussen Judea en Galilea moesten reizen, verlieten ze het land. Ze staken ten oosten van de Jordaan over om het land te verlaten. En als ze dan uit Judea kwamen, trokken ze naar het noorden totdat ze de noordelijke grens van Samaria gepasseerd waren, en staken daarna de Jordaan weer over, terug het land in, naar Galilea. Zo vermeden ze Samaria. De Farizeeën geloofden zelfs dat je onrein was als de wind die over Samaria waaide je aanraakte. Zo dachten ze over de Samaritanen. Dus wanneer er staat dat Jezus door Samaria moest gaan, lijkt het enerzijds handig als je van Judea naar Galilea reist, maar Joden namen meestal niet de meest directe route. Ze namen een omweg om te voorkomen dat ze door Samaria moesten gaan. Dus als er gezegd wordt dat Jezus door Samaria moest gaan, betekent dat er een morele noodzaak was, eerder dan een geografische. Het had vermeden kunnen worden, maar Hij moest daarheen gaan omdat Zijn Vader Hem dat opdroeg. Er was een belangrijke goddelijke ontmoeting, een goddelijke afspraak die gemaakt moest worden. Wist Jezus dat er zo'n goddelijke afspraak zou plaatsvinden? Misschien wel, misschien niet. Bedenk dat Hij in Zijn aardse menswording niet alles wist. Hij volgde gewoon de wil van Zijn Vader. Maar Hij wist dat Hij om een bepaalde reden door Samaria moest gaan. En dit hoofdstuk zal, naarmate het zich ontvouwt, natuurlijk duidelijk maken waarom.

7

Aankomst bij Sichar en de put van Jakob

Dus vers 5:

Hij kwam dan bij een stad in Samaria, Sichar genoemd, dicht bij het stuk grond dat Jakob zijn zoon Jozef gegeven had.

JOHANNES 4:5

In Genesis 48:22 wordt vermeld dat Jakob een stuk grond aan de stam van Jozef naliet, dat hij van de Kanaänieten had gekocht. En in dit gebied lag deze put. Dit werd dus de put van Jakob genoemd. Hij is er nog steeds. Er komt nog steeds water uit. Sterker nog, het is een artesische put. Het is niet zomaar een gat waarin water uit de grond sijpelt en zich verzamelt. Er zit een bron onder. Hij wordt gevoed door een diepe bron eronder. Dus er zit tot op de dag van vandaag nog heel fris water in. Het is een goede put. Hij ligt op ongeveer 275 meter van het graf van Jozef, waar Jozua en de anderen die de beenderen van Jozef het Beloofde Land in brachten, hem hebben begraven. Dat is best dichtbij deze put. Hoe dan ook, dit was een put die betekenisvol was voor de Samaritanen, omdat zij deels afstamden van Jozef — van Efraïm en Manasse. Maar ze waren lang geleden door gemengde huwelijken vermengd geraakt. Voor zover de Samaritanen zich bewust waren van enige Joodse afkomst die ze hadden, kwam die van de tien stammen in het noorden. En dit specifieke gebied behoorde ooit toe aan de nakomelingen van Jozef. En dat is dus de put waar we het hier over hebben. Daar was de put van Jakob.

8

Jezus vermoeid bij de put

En daar was de bron van Jakob. Jezus nu ging, vermoeid van de reis, bij de bron zitten. Het was ongeveer het zesde uur.

JOHANNES 4:6

Jezus was dus vermoeid van Zijn reis. Maar God wordt niet moe. Dat staat op verschillende plaatsen in het Oude Testament. Jesaja zegt dat

Weet u het niet? Hebt u het niet gehoord? De eeuwige God, de HEERE, de Schepper van de einden der aarde, wordt niet moe en niet afgemat. Er is geen doorgronding van Zijn inzicht.

JESAJA 40:28

Maar Jezus werd moe. En dit onderstreept natuurlijk het feit dat toen Jezus vlees werd, toen Hij de menselijke natuur aannam, Hij niet slechts een omhulsel aannam dat er menselijk uitzag. Hij werd een echt mens. Hij nam echte menselijke zwakheid aan. Daarom wist Hij niet alles toen Hij op aarde was, en dat zei Hij ook zelf. Daarom kon Hij niet overal tegelijk zijn. Daarom kon Hij niet alles doen wat Hij wilde. Hij kon alleen doen wat de Vader Hem gaf om te doen. De werken die Hij deed, waren de Vader die door Hem heen werkte. En evenzo had Hij geen almacht. Hij kon zonder energie komen te zitten. Hij kon uitgeput raken, en dat gebeurde bij deze gelegenheid ook. En er staat dat Hij uitgeput was omdat het ongeveer het zesde uur was.

9

Discussie over het tijdstip bij de put

Nu, het zesde uur volgens de Joodse tijdrekening zou het middaguur zijn. En daarom geloven velen dat Hij rond het middaguur bij de put aankwam. Dat zou, in het Midden-Oosten, zoals op veel plaatsen in de wereld, de tijd voor de siësta zijn. Dat is wanneer de zon op zijn hoogste punt staat. Het is een heel warm gebied, een heel warm klimaat, en de meeste mensen zaten dan op het middaguur in de schaduw. Jezus had, als dit het middaguur was, gereisd en een plek bereikt waar Hij kon rusten, ongeveer in het heetste deel van de dag. Als het middaguur was, is het ongewoon dat deze vrouw Hem daar zou ontmoeten, want dat zou het meest ongelegen tijdstip zijn om water te gaan halen of enig werk te doen. Het zou een tijd zijn waarop de meeste mensen in de schaduw zouden zitten, wachtend op een beter moment van de dag om hun water te halen. Maar het is de vraag of Johannes de Joodse tijdrekening van de uren van de dag gebruikt, want hij schreef in Efeze, dat een Romeinse kolonie was. En velen geloven, en ikzelf neig daar ook naartoe, dat hij de Romeinse tijdrekening gebruikte, niet de Joodse. Bij de Romeinen begon de dag om middernacht en liepen de uren op tot 12 uur, tot het middaguur, en begonnen dan opnieuw, net als onze klok. Een uur na

middernacht is 1 uur, het eerste uur. Evenzo is een uur na het middaguur 1 uur. En als het de Romeinse tijd is, dan kwam Hij daar dus ofwel om 6 uur 's ochtends aan, ofwel om 6 uur 's avonds, met andere woorden.

Als het 6 uur 's avonds was, dan had Hij natuurlijk overdag gereisd, zoals men van iemand zou verwachten. Als het 6 uur 's ochtends was, dan had Hij blijkbaar de hele nacht in het donker gereisd, iets heel ongebruikelijks om te doen, iets heel ongewoons, en zonder zaklantaarns en dergelijke om hun weg te verlichten, een nogal riskante zaak, een gevaarlijke zaak om over ruw terrein te reizen in het donker. En dus zou men kunnen denken dat het niet 6 uur 's ochtends was, maar waarschijnlijk 6 uur 's avonds.

Als het 6 uur 's ochtends was en Hij de hele nacht had gereisd, dan zou dat erop wijzen dat Hij het belangrijk vond om onder dekking van de duisternis uit Judea te ontsnappen, en om iets te doen wat in de meeste omstandigheden hoogst onwaarschijnlijk zou zijn, namelijk in het donker reizen. Als Hij dat deed, dan moet Hij grote haast hebben gehad toen Hij hoorde dat de Farizeeën wisten dat Hij meer mensen doopte dan Johannes. Hij voelde misschien dat er dringend gevaar dreigde en dat het goed zou zijn om onder dekking van de duisternis uit dat gebied weg te glippen, ondanks de gevaarlijke omstandigheden waar Hij zonder licht doorheen zou moeten reizen.

Misschien lijkt dat niet erg waarschijnlijk. Maar 6 uur 's ochtends zou wel een vrij normale tijd zijn om water te halen. Het is voor de meeste mensen in dat gebied het begin van de dag. En dus zou de vrouw heel goed op dat specifieke moment naar buiten kunnen komen om haar water te halen.

Aan de andere kant zou het ook 6 uur 's avonds kunnen zijn. Als dat zo was, zou het ongewoon zijn om op dat tijdstip water te halen, want de meeste mensen gingen rond 6 uur naar bed toen de zon onderging, en hadden dan waarschijnlijk al gegeten — tenzij de vrouw water haalde voor de volgende ochtend. Moeilijk te zeggen.

Het lijkt erop dat er nog een dag voor hen lag toen dit gebeurde, want Hij had dit gesprek met haar bij de put. Daarna rende ze weg en haalde mensen op die blijkbaar op straat waren en zo, want dat zouden ze niet zijn als het bedtijd was. En toen kwamen ze, en Jezus bracht enige tijd door met tot hen te prediken en zo. Het klinkt alsof er

nog enkele uren daglicht over waren. Het was ofwel het middaguur, ofwel mogelijk 6 uur 's ochtends, zoals ik al zei, ondanks de moeilijkheden die het met zich mee zou brengen om 's nachts te reizen en om 6 uur 's ochtends daar aan te komen.

Maar nogmaals, het lijkt mij dat 6 uur 's ochtends ook de meest waarschijnlijke tijd zou zijn om een vrouw water te zien halen voor het dagelijks gebruik, voor koken en wassen en dergelijke. Natuurlijk zou het feit dat dit de meest gebruikelijke tijd was om water te halen, juist een argument ertegen kunnen zijn, want velen beweren dat de vrouw haar water juist op een tijdstip haalde waarop andere mensen dat niet zouden doen. Als dat de tijd was waarop de meeste mensen water haalden, zou zij die tijd juist vermijden en naar buiten komen wanneer ze er vrij zeker van was dat ze daar niemand zou tegenkomen. En dat zou dan het middaguur kunnen zijn, of 's avonds. Dus dit zijn de kwesties om te proberen te bepalen of het ochtend, middag of avond was.

Al met al denk ik echter niet dat de Bijbel enig bewijs geeft dat de vrouw de samenleving meed, ondanks predikers die dat voortdurend zeggen. Predikers zeggen steeds weer dat deze vrouw een slechte reputatie had vanwege haar seksuele verleden, en dat mensen haar meden, enzovoort. Dat is niet wat ik in het verhaal aantref. Mensen leken haar niet te mijden toen ze erop uitging om hen te verzamelen. Ze namen haar serieus. Ze kwamen naar buiten om haar te horen. Ze spraken met haar zoals met ieder ander. Er is in het hele verhaal geen enkel bewijs dat ze op wat voor manier dan ook een uitgestotene was. Voor zover we kunnen nagaan, maakte ze gewoon deel uit van de gewone samenleving in Samaria.

En dat lijkt waarschijnlijk vreemd, want predikers benadrukken altijd hoezeer zij een vrouw met een slechte naam was. Maar dat zeggen ze vanwege haar huwelijksgeschiedenis. We weten dat ze vijf mannen had gehad en nu met een andere man samenleefde. Nu, het samenleven met een andere man is niet erg goed, hoewel dat in die tijd misschien niet zo ongewoon was als het in een christelijke samenleving zou zijn. En vijf mannen gehad hebben, hoeft niet haar schuld te zijn geweest. Het hangt af van de omstandigheden. Hebben ze van haar gescheiden omdat ze een slechte vrouw was? Dan is dat slecht. Hebben ze van haar gescheiden omdat zij slechte mannen waren? Nou, dan zou ze onschuldig kunnen zijn. Toch is ze misschien wel bezoedeld door het feit dat ze een aantal slechte beslissingen nam en met vijf mannen trouwde die uiteindelijk rotzakken bleken te zijn. Er is dus niets in dit verhaal dat haar reputatie in onze ogen vastlegt als een vrouw van kwade faam. Zeker, ze leidde geen

moreel volmaakt leven, maar het is niet zo duidelijk dat de andere mensen in de stad zelf zo preuts waren wat dat betreft. Dat was bij hen misschien niet ongevoel. We weten het gewoon niet. Er wordt in Samaria veel toegegeven.

Dus, aangezien we geen bewijs hebben dat ze de samenleving meed, of dat ze enige reden zou hebben om de samenleving te mijden, is er geen reden om te geloven dat ze water zou gaan halen op een moment dat niemand anders dat zou doen. En daarom lijkt het, als alle andere dingen gelijk zijn, dat 6 uur 's ochtends de redelijke tijd zou zijn, maar we kunnen dat onbeslist laten. Ik geef je gewoon de opties. Maar het lijkt niet 6 uur 's avonds te zijn, want dan zou de zon ondergaan, en er vindt in dit verhaal na dit punt veel activiteit plaats. Sterker nog, de discipelen waren de stad ingegaan om eten te kopen. Dat is waarschijnlijker iets om 's ochtends te doen dan in de hitte van de dag, wanneer de winkels gesloten zouden zijn, of aan het einde van de dag, wanneer ze ook aan het sluiten zijn. Het lijkt veel waarschijnlijker dat ze 's ochtends eten kochten, aangezien dat het moment zou zijn waarop de winkels open zijn, in plaats van op het middaguur of bij zonsondergang. Dat zijn dus mijn gedachten daarover. Uiteraard mag je zelf een andere conclusie trekken.

10

Ontmoeting met de Samaritaanse vrouw

Er kwam een vrouw uit Samaria om water te putten. Jezus zei tegen haar: Geef Mij te drinken. Want Zijn discipelen waren weggegaan naar de stad om voedsel te kopen. De Samaritaanse vrouw dan zei tegen Hem: Hoe vraagt U, Die een Jood bent, van mij te drinken, die een Samaritaanse vrouw ben? Want Joden hebben geen omgang met Samaritanen.

JOHANNES 4:7-9

Nu wist ze onmiddellijk dat Hij een Jood was. Hij zag er misschien heel koosjer uit, weet je, niet zoals de acteurs die Hem in films spelen, maar Hij zag er misschien werkelijk Joods uit, als er in die tijd inderdaad een uiterlijk was dat Joods genoemd kon worden. Wanneer we aan een Joods stereotype denken, denken we uiteraard aan bepaalde trekken, zoals we misschien zouden denken aan een Barbra Streisand of

Woody Allen of Henry Kissinger of iemand van dat soort. Zij hebben zeer opvallende trekken die we stereotiep als Joods beschouwen. Maar die trekken zijn misschien geen Joodse trekken. Het is mogelijk dat dat eigenlijk Khazaarse trekken zijn, want de meeste Joden die er zo uitzien komen uit Oost-Europa. Het zijn Asjkenazische Joden, en de Asjkenazische Joden zijn eeuwen geleden in grote mate vermengd geraakt met een niet-Joods volk daarboven, de Khazaren genoemd. Dit maakt gewoon deel uit van de Joodse geschiedenis. Het is moeilijk te weten of die trekken die wij als typisch Joods beschouwen, eigenlijk typisch Khazaars zijn. Joden hadden ze niet altijd. Je vindt immers Joden in Noord-Afrika die zwart zijn, en je vindt Joden in Azië die daadwerkelijk amandelvormige ogen en andere Aziatische trekken hebben. De Joden zijn overal waar ze kwamen vermengd geraakt, en de Europese Joden zijn in zeer grote mate vermengd geraakt met de Khazaren. En dat is waar die trekken waarover we het hebben soms vandaan komen.

Dus als we zeggen dat Jezus er Joods uitzag — weet je, we denken meteen aan een Joods stereotype zoals wij ons dat tegenwoordig voorstellen — dan moeten we bedenken dat de Joden er in die tijd misschien heel anders uitzagen. Ze waren qua uiterlijk misschien niet zo onderscheidend. Maar ze hadden wel één onderscheidend kenmerk: volgens de wet moest de Jood een blauwe zoom hebben aan zijn mantel, of hij had een soort sjaal die hij droeg, en die had een blauwe zoom. De wet vereiste dat daadwerkelijk. Het diende om hen te herinneren aan hun hemelse band met God. En Jezus was Joods, en Hij had waarschijnlijk die blauwe zoom aan Zijn kleding, en daarom zou zij onmiddellijk, door te kijken, weten dat Hij Joods was. Hij had misschien ook een accent, maar dat zou Galilees zijn, niet Judees. Het is dus waarschijnlijk door de manier waarop Hij op Joodse wijze gekleed was, dat ze niet hoefde te vragen waar Hij vandaan kwam.

Ze zei tegen Hem:

jij bent een Jood, waarom praat je dan met mij? Waarom vraag je mij om water?

Joden zouden nooit uit hetzelfde vat drinken als een Samaritaan. Ze hebben doorgaans geen omgang met Samaritanen. Jezus was uiteraard niet typisch, maar dat wist zij nog niet. Maar ze kwam erachter. Ik denk dat ze op een bepaalde manier meteen wel herkende dat Hij niet typisch was, omdat Hij haar vroeg om Hem te drinken te geven, terwijl Hij wist dat ze een Samaritaanse was. Hij was dus niet zoals de meeste Joden, die zo vooringenomen waren tegen haar volk dat ze geen enkel contact wilden hebben.

Trouwens, nog iets anders dat voor haar enigszins verrassend was, al vermeldt de tekst dat niet, is dat Hij haar als vrouw aansprak. Ze was zich misschien meer bewust van het vreemde feit dat een Jood tot een Samaritaanse sprak, dan van dat andere vreemde feit, namelijk dat een man in het openbaar tot een vrouw sprak. In het Midden-Oosten deed men dat niet. En je zult zien dat wanneer de discipelen terugkomen met het eten, er letterlijk staat dat de discipelen verbaasd waren dat Hij met een vrouw sprak, want ook dat was een doorbreking van de sociale gewoonte.

Jezus was noch racistisch, noch seksistisch. Hij deelde niet in de vooroordelen van de Joden, hoewel Hij zelf een Jood was. Hij sprak net zo vrijuit met een vrouw als met een man. Andere Joden deden dat niet. Hij sprak net zo vrijuit met een Samaritaan als met een Jood. Andere Joden deden dat niet. Hij was geen typische Jood. En zij was zowel Samaritaanse als vrouw. En daar begint Hij een gesprek met haar en vraagt haar om van haar water te mogen drinken.

En ze zei:

waarom vraag je mij, een Samaritaanse vrouw, terwijl jij een Jood bent?

En Hij antwoordde haar:

11

De gave van God en het levende water

Jezus antwoordde en zei tegen haar: Als u de gave van God kende, en wist Wie Hij is Die tegen u zegt: Geef Mij te drinken, u zou het Hem hebben gevraagd en Hij zou u levend water gegeven hebben.

JOHANNES 4:10

Wat is dan de gave van God? Hij zou naar Zichzelf kunnen verwijzen, want er staat:

Want zo lief heeft God de wereld gehad, dat Hij Zijn eniggeboren Zoon gegeven heeft, opdat ieder die in Hem gelooft, niet verloren gaat, maar eeuwig leven heeft.

JOHANNES 3:16

Jezus is Zelf de gave van God, maar ik weet niet zeker of Hij dat zo bedoelt in deze uitspraak. Hij zou ook aan het behoud kunnen denken als de gave van God, omdat Paulus zegt:

Want uit genade bent u zalig geworden, door het geloof, en dat niet uit u, het is de gave van God; niet uit werken, opdat niemand zou roemen.

EFEZE 2:8-9

Behoud is de gave van God. Of wat dat betreft, het levende water dat Hij aanbiedt, kan ook gezien worden als de gave van God. Het levende water dat Hij aanbiedt is in werkelijkheid de Heilige Geest, hoewel dat haar aanvankelijk niet duidelijk is. Ze begrijpt Hem eerst verkeerd, maar het levende water is de Heilige Geest. Johannes vertelt ons dat hier niet, maar hij vertelt het ons wel een aantal hoofdstukken verderop, in hoofdstuk 7. Want Jezus verwijst opnieuw naar het levende water in hoofdstuk 7 van Johannes. En daar vertelt Johannes zelf ons wat het levende water is. Je kunt daar kijken in Johannes 7, de verzen 37 tot en met 39. In Johannes 7 zijn de verzen 37 en 38 de woorden van Jezus, en vers 39 is het commentaar van Johannes op wat Jezus zei. Maar wat Jezus zei, was, halverwege vers 37:

En op de laatste, de grote dag van het feest, stond Jezus daar en riep: Als iemand dorst heeft, laat hij tot Mij komen en drinken. Wie in Mij gelooft, zoals de Schrift zegt: Stromen van levend water zullen uit zijn binnenste vloeien.

JOHANNES 7:37-38

En dan vertelt de schrijver ons:

En dit zei Hij over de Geest, Die zij die in Hem geloven, ontvangen zouden; want de Heilige Geest was er nog niet, omdat Jezus nog niet verheerlijkt was.

JOHANNES 7:39

Toen Hij het had over het levende water, had Hij het over de Heilige Geest, die zij die in Hem geloven zouden ontvangen, want er staat:

de Heilige Geest was nog niet gegeven, omdat Jezus nog niet verheerlijkt was.

Zo zou er dus een tijd komen waarin de Heilige Geest gegeven zou worden. Dat is ook de gave van God, nietwaar? Dus wanneer Hij zegt:

Jezus antwoordde en zei tegen haar: Als u de gave van God kende, en wist Wie Hij is Die tegen u zegt: Geef Mij te drinken, u zou het Hem hebben gevraagd en Hij zou u levend water gegeven hebben.

JOHANNES 4:10

, kan dat in deze context een aantal mogelijke betekenissen hebben. Zijn precieze bedoeling is misschien moeilijk te achterhalen. Hijzelf, het behoud, de Heilige Geest, dat is het levende water — elk van die dingen zou de gave van God kunnen zijn. Maar Hij zegt: als je de gave van God kende, en als je wist wie het was die je hierom vroeg, dan zou je, in plaats van verbaasd te zijn dat Hij het je vroeg, Hem gretig om water hebben gevraagd, en Hij zou je levend water hebben gegeven.

12

Vrouw begrijpt het levende water letterlijk

Nu is de term levend water in die tijd dubbelzinnig, want van een put die op de bodem een artesische bron had, werd vaak gezegd dat hij levend water had. Dat is stromend water, water dat in beweging is in plaats van stilstaand. Veel putten hadden gewoon water dat erin stond, maar putten zoals deze - als je diep genoeg naar beneden kon

gaan tot waar de bronnen zijn - dan kon je het zuivere water krijgen dat in beweging was, het levende water, het stromende water dat diep in de put zat. En blijkbaar dacht ze aanvankelijk dat dát is waar Hij het over had, want ze zei tegen Hem:

De vrouw zei tegen Hem: Heere, U hebt geen emmer en de put is diep; waar hebt U dan het levende water vandaan?

JOHANNES 4:11

Ze lijkt te zeggen: ik weet dat daar beneden levend water is als je maar diep genoeg gaat, maar U hebt niet eens een emmer en geen touw, en dat is heel diep naar onder. Hoe gaat U dat water ophalen dat U mij belooft?

En ze gaf Hem nog niet de kans om te antwoorden. Ze stelde een vraag, maar ging verder. Ze zei:

Bent U soms meer dan onze vader Jakob, die ons de put gegeven heeft en zelf daaruit gedronken heeft, evenals zijn kinderen en zijn kudden?

JOHANNES 4:12

Dus ze vraagt Hem of Hij beweert groter te zijn dan Jakob. Aan deze put hangen de naam en de reputatie van Jakob. Hij is de patriarch van alle Joden en Samaritanen. Alle twaalf stammen van Israël stamden af van zijn twaalf zonen, en daarom is hij een van de grootste mannen in de herinnering van de Joden en van de heidenen, als de heidenen tenminste Samaritaanse heidenen waren. En dus zegt ze eigenlijk: U doet de waarde van dit water hier tekort. U wilt dat ik water geef dat ik heb, maar ik beweer niet dat mijn water levend water is. Het komt gewoon van de put van Jakob, meer niet. Wat, denkt U dat de put van Jakob niet goed genoeg is? Hij was goed genoeg voor Jakob. Hij dronk ervan. Zijn familie dronk ervan. Denkt U dat U beter bent dan dat? Hebt U beter water? Hebt U een betere put dan die van Jakob? Ze is een beetje beledigd door de suggestie dat Hij water kan krijgen dat zij niet uit Jakobs put kan halen. Het lijkt alsof dat water in een andere put zit, omdat deze te diep is voor Hem zonder emmer en touw.

13

Jezus legt het eeuwige levende water uit

En Jezus antwoordde en zei tegen haar:

Jezus antwoordde en zei tegen haar: Ieder die van dit water drinkt, zal weer dorst krijgen, maar wie drinkt van het water dat Ik hem zal geven, zal in eeuwigheid geen dorst meer krijgen. Maar het water dat Ik hem zal geven, zal in hem een bron worden van water dat opwelt tot in het eeuwige leven.

JOHANNES 4:13-14

Nu lijkt het duidelijk dat Jezus het hier heeft over iets bovennatuurlijks, hoewel het lijkt alsof ze niet helemaal begrijpt dat het geen water is. Het klinkt alsof Hij het heeft over magisch water, water dat niet is zoals gewoon water. Want dit water, hoewel het van Jakob komt, en ook al is dat prestigieus en zo, zal je dorst nooit voor eeuwig kunnen stillen of lessen. Hoe vaak je er ook van drinkt, er zal altijd weer een moment komen dat je dorst krijgt en terug moet komen voor meer. Maar Hij zegt: Ik heb het over iets wat je niet hoeft te herhalen. Je hoeft er niet voortdurend van te drinken. Je kunt niet voortdurend van dit water drinken, want je buik raakt vol, en je kunt niet de hele tijd water drinken — af en toe moet je gewoon water drinken. Maar wie er voortdurend van drinkt — en ik geloof dat dat wordt bedoeld — van dit water dat Ik zal geven, die kan dat wel. Je buik raakt nooit vol zodat je er niet meer van kunt drinken.

Je kunt er de hele tijd van drinken. Je kunt aftappen van die bron, die fontein van water. Het zal in je zijn als een fontein die voortdurend opwelt, zodat je nooit meer dorst krijgt. Nu zei zij, die dit nog min of meer opvatte in de natuurlijke zin van gewoon water, tegen Hem in vers 15:

De vrouw zei tegen Hem: Heere, geef mij dat water, opdat ik geen dorst meer zal hebben en niet hier hoeft te komen om te putten.

JOHANNES 4:15

Op dit punt besluit Jezus blijkbaar dat de analogie van het water uitgelegd moet worden, of anders losgelaten. Het was een goede manier om een gesprek te beginnen, wanneer je bij een put bent en de persoon daar water komt halen. Ze zijn er natuurlijk omdat ze dorst hebben of verwachten dorst te krijgen, en water halen voor die dag. En dus kun je levend water aanbieden. Dat is een soort brug voor evangelisatie, van waar de persoon staat naar waar je wilt dat hij gaat denken. En zo heeft Hij dit onderwerp aangesneden: Ik heb iets wat Ik je kan geven. Het zal eeuwig leven brengen, en voortdurende lessing van je dorst. Maar zij denkt op dit punt nog steeds in termen van natuurlijk water en natuurlijke dorst en zegt eigenlijk: nou, je hebt blijkbaar een soort magisch water dat dat kan doen. Ik weet niet waar je dat vandaan gaat halen, maar ik neem het graag aan. Je hebt het, geef het mij. Je hebt het mij aangeboden, ik vraag erom.

14

Jezus onthult haar verleden als profeet

Maar nu moet Hij van onderwerp veranderen, zodat ze niet blijft denken aan water en natuurlijke dorst. Hij moet de richting veranderen naar geestelijke zaken, want Hij heeft het over geestelijke zaken. Hij wil haar laten overstappen van de gedachte aan water naar iets wat meer lijkt op wat Hij werkelijk bedoelt. Om dat te doen, en omdat Hij profetisch haar huwelijksachtergrond kent, besluit Hij dat onderwerp aan te snijden, want dat onderwerp wordt de zaak die haar geestelijke dorst wakker maakt. Sterker nog, het is mijn mening dat deze vrouw zich terdege bewust was van een geestelijke dorst in haarzelf. Ik zal je vertellen waarom, terwijl we deze verzen lezen.

Jezus zei tegen haar:

Jezus zei tegen haar: Ga heen, roep uw man en kom hier.

JOHANNES 4:16

Nu wist Hij dat ze er geen had. Hij wist wat haar antwoord moest zijn, en Hij wist dat dit een onderwerp was dat het gesprek zou brengen waar Hij het wilde hebben. De vrouw antwoordde en zei:

De vrouw antwoordde en zei tegen Hem: Ik heb geen man.

JOHANNES 4:17

Technisch gezien waar, natuurlijk. Nu was Hij een vreemdeling in de stad, dus voor zover zij wist, wist Hij niets van haar achtergrond, en er was geen reden om dat allemaal uit zichzelf te vertellen. Ze gaf een eenvoudig en waar antwoord, zelfs een beetje ontwijkend. Ik heb geen man om mee te brengen. Dus, bij implicatie: ga je gang en vertel me maar wat je me wilt vertellen, of geef me wat je me wilt geven, want ik kan mijn man niet gaan halen en meebrengen. Meer krijg je niet van mij. Hier ben ik dan. Dus ik luister.

En Jezus zei tegen haar:

De vrouw antwoordde en zei tegen Hem: Ik heb geen man. Jezus zei tegen haar: U hebt terecht gezegd: Ik heb geen man, want vijf mannen hebt u gehad en die u nu hebt, is uw man niet; dat hebt u naar waarheid gezegd.

JOHANNES 4:17-18

En de vrouw zei tegen Hem:

De vrouw zei tegen Hem: Heere, ik zie dat U een profeet bent.

JOHANNES 4:19

Let nu op waar ze hiermee naartoe gaat.

Onze vaders hebben op deze berg aanbeden, en bij u zegt men dat in Jeruzalem de plaats is waar men moet aanbidden.

JOHANNES 4:20

Hoe verloopt dit gesprek nu verder? Waar gaat het naartoe?

15

De reputatie van de Samaritaanse vrouw

Wel, ik ga iets anders voorstellen dan wat ik normaal gesproken mensen hoor voorstellen. Veel mensen vinden dat deze vrouw cynisch is, dat deze vrouw een soort vrouw van lichte zeden is, dat sommige van haar opmerkingen tegen Jezus als sarcasme bedoeld zijn, enzovoort. En dat komt doordat de meeste evangelische christenen die dit lezen, een vrouw zien die vijf keer getrouwd is geweest en nu met een man samenwoont, en denken: nou, dat moet wel een lichtzinnige vrouw zijn, ze moet wel een slechte, slechte vrouw zijn. Maar dat is onze evangelicale oriëntatie en cultuur die spreekt. In die tijd was zij misschien niet zo ongewoon. Een man kon zijn vrouw verstoten door simpelweg te zeggen: "Ik verstoot je." Daar kwam heel weinig bij kijken. En dan zou zij de vrouw van een andere man worden. Als ze lang genoeg geleefd had en genoeg wispelturige mannen had gehad die van vrouw wilden wisselen, dan kon ze meermaals genomen en gedumpt zijn, genomen en gedumpt, zonder dat het haar eigen schuld was.

Maar iemand zegt: maar ze woont nu wel samen met een man. Wel, misschien had ze haar les geleerd wat het huwelijk betreft. Weet je, er zijn ook in onze cultuur veel mensen die het huwelijk hebben opgegeven. Ze zijn meerdere keren getrouwd geweest, en zonder dat het hun eigen schuld was, zijn ze gedumpt door hun echtgenoot, en ze zeggen: "Ik ben klaar met het huwelijk. Misschien ben ik niet klaar met gezelschap. Misschien ben ik niet klaar met seks, maar ik ben klaar met het huwelijk." Ik bedoel, veel mensen denken zo die geen christen zijn. En veel christenen denken soms dat het fijn zou zijn als wij dat ook konden, omdat het huwelijk tegenwoordig zo riskant is. Het huwelijk is— je kunt zomaar verlaten worden. Terwijl als je niet getrouwd bent, je je hoop niet zo hoog stelt. Het is heel goed mogelijk dat zij daar stond.

Iemand die vijf mislukte huwelijken achter de rug heeft — of ze nu een paar keer weduwe is geworden, weten we niet, maar waarschijnlijk niet alle vijf keer. Vrijwel zeker zitten er wat scheidingen tussen. Maar ze had het vijf keer met het huwelijk geprobeerd. Wat verbazingwekkend is, is dat ze het niet eerder had opgegeven. Veel mensen geven het op na één slecht huwelijk of twee, zeker na drie. Maar zij had het huwelijk nooit opgegeven totdat ze vijf mislukkingen had gehad. En ze had de relaties

nog steeds niet opgegeven. Ze had alleen het huwelijk opgegeven. Het huwelijk werkte kennelijk niet voor haar. Maar dat haar situatie zo was, betekent niet dat ze bijzonder immoreel was. Ze is misschien juist ongewoon toegewijd geweest aan het huwelijk, om vijf keer te trouwen ondanks vier eerdere mislukkingen. Na de vijfde mislukking dacht ze kennelijk: nou, dat is genoeg huwelijk geweest. En toch had ze iemand nodig om haar te onderhouden. Vrouwen konden in die maatschappij niet in hun eigen onderhoud voorzien, dus moest ze een man hebben. Ze had waarschijnlijk het huwelijk opgegeven. We kennen geen andere reden waarom ze vijf huwelijken zou hebben gehad en deze man dan niet zou trouwen. Ze is kennelijk cynisch geworden over het huwelijk, maar voelde zich waarschijnlijk niet erg goed over haar huidige situatie. Waarschijnlijk voelde ze zich overtuigd van zonde.

Nu ga ik daar zo dadelijk nog even op terugkomen, maar zie je, het volgende dat ze aansnijdt is deze theologische controverse tussen de Samaritanen en de Joden. En sommige mensen denken dat wat ze doet, is dit: nu Hij Zijn vinger op haar zonde heeft gelegd, wringt ze zich ongemakkelijk onder de overtuiging en wil ze eronderuit komen en van onderwerp veranderen naar iets volkomen irrelevant. Dat is wat veel mensen zeggen. Plotseling is ze overtuigd door wat Hij zei. Ze wil niet naar het licht komen. Ze wil zich verbergen in de duisternis. Ze wil van onderwerp veranderen, weg van dat onderwerp dat haar overtuiging brengt, en ergens totaal anders naartoe gaan. Laten we het hier eens over onze theologische controverses hebben. Alsof ze eigenlijk niet geïnteresseerd was in de theologische controverse, maar alleen op een ander onderwerp wilde overstappen, om de aandacht van zichzelf af te leiden.

Nu, zo hoor ik dit altijd gepreikt worden. Maar dat is niet wat ik denk dat er gebeurt. Ik zie geen enkele reden om haar zulke slechte motieven toe te schrijven. Ze leeft in een zondige situatie en ze weet het. Wat zou iemand in die tijd doen om dat te verhelpen? Een offer nemen en het aan God aanbieden, een zondoffer, een schuldoffer of zoiets. Maar ze heeft een klein probleem. Ze weet niet zeker welke plaats de plaats is die God eert. Ze heeft gehoord dat de Joden het ene denken en haar volk het andere. Wat als ze het offer naar de verkeerde plaats zou brengen? Het zou er niet alleen niet in slagen haar zonde te verzoenen, het zou God zelfs kunnen beledigen doordat ze niet op de juiste plaats was.

Ze is misschien verlamd geweest door onwetendheid over dit onderwerp — dat is mijn manier om ernaar te kijken. Dit was voor haar geen duister theologisch geschil dat ze aansneed omdat ze had ontdekt dat Hij een profeet was. Ze wilde Hem niet op een ander onderwerp krijgen, op een van Zijn favoriete onderwerpen, weg van haar minst favoriete onderwerp. Sommige mensen schetsen het gesprek op die manier. Ik denk het niet. Ik denk dat waar zij staat, is dat ze werkelijk een dorst heeft, en dat is waarom Jezus met haar spreekt.

16

Jezus openbaart Zich als de Messias aan haar

Besef je dat deze vrouw de enige persoon is van wie we weten dat Jezus tegen haar zei: 'Ik ben de Messias'? Veel andere mensen vroegen Hem rechtstreeks: 'Bent U de Messias?' En dan zei Hij dingen als: 'Ik heb het je al gezegd en je wilt niet luisteren,' of zoiets. Hij verandert dan van onderwerp. Bij haar zei Hij het daadwerkelijk: 'Ik ben de Messias.' Hij zei het zelfs niet duidelijk tegen Zijn discipelen. Hij liet hén het zeggen, en toen zei Hij:

En Jezus antwoordde en zei tegen hem: Zalig bent u, Simon Barjona, want vlees en bloed hebben u dat niet geopenbaard, maar Mijn Vader, Die in de hemelen is.

MATTHEÛS 16:17

Hij bevestigde het aan hen. Maar om het gewoon te openbaren aan deze vrouw — nu werpt Jezus Zijn parels niet voor de zwijnen. Ik geloof dat deze vrouw iemand was met een ongewoon geestelijk hongerig hart. En we kunnen haar reactie zien wanneer ze zich bekeert. Ze gaat naar buiten en evangeliseert iedereen die ze tegenkomt. Niet iedereen doet dat.

Deze vrouw was een geestelijke vrouw die keer op keer op keer ellendige mislukte huwelijken had gehad, maar die heel lang zelfs de hoop op het huwelijk niet had opgegeven. Ze moest een man hebben, dus trouwde ze met hem. Uiteindelijk verloor ze blijkbaar toch alle hoop op het huwelijk en besloot ze niet met de man te trouwen. Dit is natuurlijk mijn eigen reconstructie van de situatie, maar ze past bij alle feiten.

Naar mijn mening is dit een welwillender manier om ernaar te kijken, want als ze werkelijk gewoon een cynisch persoon was die de kwestie probeerde te ontwijken, die de overtuiging niet wilde voelen — waarom zou Jezus haar dingen openbaren die Hij aan niemand anders openbaarde, als ze niet echt een eerlijk persoon is, iemand die zich in het duister probeert te verbergen?

Ik geloof dat ze een heel eerlijk persoon was, en toen ze erachter kwam dat Hij dingen over haar wist die een man niet kon weten, denk ik dat ze dacht: wow, hier is een profeet. Zoiets hebben we al lang niet meer gezien. Nu kan ik eindelijk antwoord krijgen op mijn vraag, want mijn zonden vereisen dat ik verzoening doe, en ik moet echt weten wat de juiste plaats daarvoor is. Is het op de Gerizim of is het in Jeruzalem? En Jezus gaf haar een eerlijk antwoord. Hij zei niet: 'Stop met het ontwijken van de vraag. Laten we terugkomen op het onderwerp van jouw samenwonen hier.' Nee, ze ging in de richting van de berg Gerizim en de aanbidding van God, en Hij nam die interesse serieus en onderwees haar over dat onderwerp. In veel andere gevallen stellen mensen Hem één vraag, en dan begint Hij over iets heel anders, omdat Hij hun vraag niet relevant acht voor waar ze werkelijk staan, of niet oprecht. Bij haar was dat anders: ze stelde een vraag waarvan veel mensen zullen beweren dat ze er eigenlijk niet echt in geïnteresseerd was en dat ze alleen van het onderwerp af wilde. Maar in werkelijkheid behandelde Jezus het alsof het een eerlijke en oprechte vraag was, en Hij beantwoordde die heel diepgaand en vertelde haar dingen waarvan we geen enkel verslag hebben dat Hij ze ooit aan iemand anders heeft verteld. Dus dit wil ik ook even aanstippen. Ze had 5 mannen gehad. Dat betekent dat Jezus 5 rechtmatige huwelijken erkende. Hij erkende de rechtmatigheid van haar huidige situatie niet. Jezus wist dus wel degelijk onderscheid te maken tussen een rechtmatig huwelijk en een onrechtmatig samenwonen. Toch leek Hij de rechtmatigheid van haar eerste 5 huwelijken gewoon aan te nemen. Nu weten we niet veel van de geschiedenis. We weten niet of ze een van die keren weduwe was geworden, maar het lijkt heel onwaarschijnlijk dat ze 5 mannen door de dood zou hebben verloren. Misschien 1 of 2, misschien, maar met 5 huwelijken achter de rug moeten er zeker enkele scheidingen bij zijn geweest. En dat betekent dat ze ongetwijfeld gescheiden en hertrouwd en gescheiden en hertrouwd en gescheiden en hertrouwd was. En toch beschouwde Jezus al die huwelijken als rechtmatig. Haar huidige situatie beschouwde Hij niet als rechtmatig. Dat was een situatie die hoererij genoemd zou worden. Maar haar huwelijken en hertrouwens werden gewoon aangenomen als het echte werk.

17

Jezus over echtscheiding en hertrouwen

En dat zeg ik alleen omdat, hoewel het waar is dat sommige hertrouwens niet rechtmatig zijn, en Jezus heel duidelijk maakte dat onder bepaalde omstandigheden echtscheiding en hertrouwen overspel is, Hij dat in haar geval niet zo beschouwde. Hij noemde haar huwelijken geen overspel, maar huwelijken. En er is een wereld van verschil tussen overspel en huwelijk. Het huwelijk is heilig. Overspel is zonde. Zo kunnen we mensen tegenkomen die 2 of 3 of 4 keer getrouwd zijn geweest, en elk van hun huwelijken is overspel omdat ze nooit ook maar één keer gronden voor echtscheiding hadden. Ze springen gewoon van bed naar bed en laten het gewoon officieel vastleggen. De staat kan overspel niet rechtmatig maken. Als de staat een huwelijksakte geeft aan een overspelige relatie, maakt dat het geen niet-overspel. Dat maakt het geen huwelijk. Het huwelijk is heilig. Het huwelijk is eervol. Het bed is onbevlekt. Overspel is het tegenovergestelde. En Jezus zei dat veel hertrouwens eigenlijk overspel zijn, geen hertrouwen. Maar in het geval van deze vrouw erkende Hij 5 keer achter elkaar een rechtmatig huwelijk.

Het kan dus heel goed zijn dat in haar geval haar echtgenoten overspelig waren, of op een andere manier haar vrijheid om te hertrouwen rechtmatig hadden gemaakt. Onder de Wet van Mozes, in Deuteronomium 24, stond dat een vrouw mocht hertrouwen als haar man haar eenvoudigweg een scheidbrief gaf. Er staat zelfs niet bij welke gronden hij daarvoor moest hebben. En dus ging ze weg en trouwde ze opnieuw. Dat was toegestaan onder de wet. En Jezus spreekt zich hier niet per se daarover uit, wat mij vertelt dat Jezus in sommige gevallen hertrouwen niet erkent omdat het overspel is. Maar in sommige gevallen doet Hij dat wel, en dat is het waard om te zeggen, omdat er onder christenen zoveel verschillende meningen zijn over dit onderwerp.

En ik krijg af en toe telefoontjes tijdens de uitzending, en ik ontmoet mensen die me vertellen dat een tweede huwelijk nooit legitiem is, nooit, ongeacht de grond voor de echtscheiding. Er was zelfs een man die vroeger naar bijeenkomsten kwam die ik gaf, en dat was zijn standpunt. Hij wilde me daar altijd over in gesprek brengen. Eerlijk gezegd heb ik het onderzocht. Ik was het niet met hem eens. Ik wilde daar niet met hem over discussiëren. Maar het punt is dat er mensen zijn die alle gevallen van

chtscheiding en hertrouwen veroordelen, en Jezus doet dat blijkbaar niet. Hij veroordeelde haar vijf huwelijken niet, die na elkaar moeten hebben plaatsgevonden, en sommige daarvan moeten zijn geëindigd in echtscheiding. Hoe dan ook, dat is slechts een zijstapje over dat specifieke punt.

18

Betekenis van 'nooit meer dorst hebben'

Nu wil ik ook iets zeggen over vers 14, wanneer Hij zegt — niet dat gedeelte, het eerste gedeelte —

maar wie drinkt van het water dat Ik hem zal geven, zal in eeuwigheid geen dorst meer krijgen. Maar het water dat Ik hem zal geven, zal in hem een bron worden van water dat opwelt tot in het eeuwige leven.

JOHANNES 4:14

Ik wil dat noemen, want er zijn een aantal plaatsen in het Evangelie van Johannes waar Jezus wordt geciteerd als Hij zegt: wie dit doet, zal nooit iets anders. Bijvoorbeeld, in Johannes 6 zegt Hij dat wie Zijn vlees eet, nooit honger zal hebben.

En op andere plaatsen staat dat:

Mijn schapen horen Mijn stem en Ik ken ze en zij volgen Mij. En Ik geef hun eeuwig leven; en zij zullen beslist niet verloren gaan in eeuwigheid en niemand zal ze uit Mijn hand rukken.

JOHANNES 10:27-28

En ik probeer aan een aantal van de andere gevallen te denken. In het boek Johannes zijn er ongeveer 4 of 5 van dit soort uitspraken, dat wie X doet, nooit Y zal doen. Dat is de structuur van de zin.

En veel mensen denken dat dit betekent dat als je X één keer doet, je nooit Y zult doen. En ze zeggen: kijk, hier zei Jezus:

wie van dit water drinkt, zal nooit meer dorst hebben Dus als je ooit van dat water hebt gedronken, dan zul je er nooit meer gebrek aan hebben. Met andere woorden, je kunt niet verliezen wat je hebt gekregen.

Wie Mijn vlees eet en Mijn bloed drinkt, heeft eeuwig leven, en Ik zal hem doen opstaan op de laatste dag.

JOHANNES 6:54

Welnu, dat betekent dat je het maar één keer hoeft te doen, denken zij, en dat je het dan voor het leven hebt. En dit is natuurlijk voor degenen die geloven in onvoorwaardelijke eeuwige zekerheid. Zij geloven gewoon dat je één keer het zondaarsgebed moet uitspreken. Je moet dat ene keer eten. Je moet dat ene keer drinken. Neem één slok en je zult nooit meer dorst hebben. En wat er ook gebeurt, je zult nooit dorst hebben.

Maar zo wordt dit soort zin eigenlijk niet begrepen. Het eerste werkwoord staat in de tegenwoordige tijd, wat opgevat kan worden als voortdurend. Wie drinkt van het water — dat is een legitieme vertaling. Wie drinkt van het water dat Ik geef, zal nooit dorst hebben. Wie Mijn vlees eet en Mijn bloed drinkt, zal nooit honger hebben. Wie Mijn schaap is, Mijn stem hoort en Mij volgt, zal nooit omkomen. Wie deze dingen doet, hoe lang ze dat ook doen, zij zullen nooit meer omkomen of honger krijgen. Maar ze moeten het wel blijven doen. Dit is een voortdurend gedrag.

En om te bewijzen dat dit is wat het betekende, kun je het contrasteren met het laatste vers van Johannes 3. Het laatste vers van Johannes 3 zegt:

Wie in de Zoon gelooft, heeft eeuwig leven, maar wie de Zoon ongehoorzaam is, zal het leven niet zien, maar de toorn van God blijft op hem.

JOHANNES 3:36

In de Engelse vertaling die ik hier gebruik staat op die plaats niet 'ongehoorzaam' maar 'wie niet gelooft', en het is dat werkwoord waar het mij nu om gaat.

Let op dat 'geloofd' in de tegenwoordige tijd staat, en 'zal niet zien' in de toekomstige tijd. Als dit in wezen betekent dat wie niet één keer gelooft, nooit behouden zal worden, dan zou dat rampzalig zijn, want wij allemaal hebben op een gegeven moment niet geloofd. En Hij zegt dat wie niet gelooft, het leven niet zal zien. Het klinkt bijna alsof Hij zegt: nou, iedereen die je hebt ontmoet die geen gelovige is, zal nooit behouden worden. Zij zullen nooit het leven zien. Het is voorspeld: zij zullen het leven niet zien. Maar natuurlijk bedoelt Hij: wie niet gelooft, zolang zij niet geloven, zullen zij het leven niet zien. Uiteraard kan die persoon die niet gelooft veranderen en gaan geloven, en dan zal hij het leven zien.

Zolang het eerste werkwoord voortduurt, is de tweede uitspraak, de tweede voorspelling, waar. Zolang hij ongelovig is, zal hij het leven niet zien. Zolang iemand drinkt, zal hij geen dorst hebben. Zolang iemand eet, zal hij geen honger hebben. Zolang iemand volgt, zal hij niet omkomen. Dit zijn de betekenissen van deze meerdere uitspraken in Johannes die op deze manier spreken.

Jezus zegt dus niet: neem één slok, en je bent voor het leven binnen. Hij zegt: Ik kan je iets geven dat voortdurend in je kan opborrelen als een fontein. Je wordt voortdurend verkwikt. Je dorst wordt voortdurend gelest. En dit betekent niet dat het normale christelijke leven inhoudt dat je geen dorst meer hebt naar God. Uiteraard heeft een christen wel dorst naar God. Ook al drinken we van het levende water, we dorsten nog steeds naar God. Maar wat dit betekent, is het soort dorst dat deze vrouw miste. Wat zij nodig had, was verbinding met God, en dat miste zij. Dat gemis zal permanent worden opgelost als je drinkt en blijft drinken van het water dat Ik zal geven.

19

Jezus beantwoordt de vraag over aanbidden

En toen Hij haar over haar huwelijksverleden vertelde, zei ze:

De vrouw zei tegen Hem: Heere, ik zie dat U een profeet bent.

JOHANNES 4:19

En daarom dacht ze: nu is er iemand die deze vraag kan beantwoorden. Ik heb mijn hele leven de rabbijnen hierover horen twisten. Onze Samaritaanse rabbijnen houden vol, en hebben bewijs, dat de berg Gerizim de heilige plaats is. De Joodse rabbijnen houden vol dat het Jeruzalem is. Ik heb er geen vertrouwen in dat een offer dat ik op een van beide plaatsen zou brengen, aanvaard zou worden, want ik weet niet of het de juiste plaats zou zijn. Maar nu is er voor het eerst iemand hier die deze dorst naar inzicht kan lessen: hoe ik verzoening kan doen voor mijn zonden, hoe ik weer recht kan komen met God. Mijn leven is een ramp geworden. Het is een puinhoop geworden. Achter mij ligt een spoor van gebroken relaties. Ik heb gewoon het gevoel dat ik op de een of andere manier weer verbonden moet raken met God, maar ik weet niet waar ik Hem kan vinden, want er zijn verschillende kerkgenootschappen die verschillende dingen zeggen.

Jezus antwoordt haar dus wanneer ze vraagt waar de juiste plaats is om te aanbidden, en aanbidden betekent hier offers brengen, dus dat is wat ze wilde doen. Jezus zei tegen haar:

Jezus zei tegen haar: Vrouw, geloof Mij, de tijd komt dat u niet op deze berg, en ook niet in Jeruzalem de Vader zult aanbidden.

JOHANNES 4:21

dat wil zeggen, jullie Samaritanen aanbidden,

U aanbidt wat u niet weet; wij aanbidden wat wij weten, want de zaligheid is uit de Joden. Maar de tijd komt en is er nu, dat de ware aanbidders de Vader zullen aanbidden in geest en waarheid, want de Vader zoekt wie Hem zo aanbidden. God is Geest en wie Hem aanbidden, moeten Hem aanbidden in geest en waarheid.

JOHANNES 4:22-24

De vrouw zei tegen Hem: Ik weet dat de Messias komt (Die Christus genoemd wordt); wanneer Die gekomen zal zijn, zal Hij ons alles verkondigen.

JOHANNES 4:25

Jezus zei tegen haar: Ik ben het, Die met u spreek.

JOHANNES 4:26

Nu zegt Jezus eigenlijk: je maakt je zorgen over iets waar je je geen zorgen over hoeft te maken. Maakt het uit waar je een offer brengt? Is het Gerizim? Is het Jeruzalem? God bekommert Zich niet langer om Gerizim of Jeruzalem. Het uur komt spoedig dat niemand meer in Jeruzalem of in Gerizim zal aanbidden. Weet je waarom? Omdat Jezus voorzag dat binnen de levensduur van velen van die mensen de Romeinen zouden komen. Ze zouden beide heiligdommen verwoesten, en beide heiligdommen zouden duizenden jaren lang verdwenen zijn. De tempel in Jeruzalem werd verwoest in het jaar 70 na Christus. Zo ook het heiligdom in Gerizim. De Romeinen vaagden het weg. Dat was veertig jaar na dit gesprek, en mensen vanaf die tijd aanbaden niet meer op de berg Gerizim of in Jeruzalem.

20

God zoekt aanbidders in geest en waarheid

Dus Hij zegt eigenlijk: ten eerste maak je je zorgen over iets wat een achterhaalde kwestie is geworden. Het uur komt dat je noch in Jeruzalem noch op deze berg zult aanbidden. Niemand zal hier nog aanbidden. Deze heiligdommen zullen verdwenen zijn. Maar God heeft iets anders om dat te vervangen, iets waar Hij meer om geeft. Hij zoekt mensen die aanbidden in geest, niet op deze plaats of die plaats, maar in geest en in waarheid. Nu betekent 'in waarheid' oprecht. Die uitdrukking in de Schrift betekent echt, in tegenstelling tot huichelachtig. Een van de meest voorkomende dingen in de religie van elke tijd, en zeker in die dagen, was de farizeïsche huichelarij die deed alsof men rechtvaardiger was dan men werkelijk was. Het idee was om voor jezelf een reputatie op te bouwen van heiliger zijn dan anderen, terwijl je dat eigenlijk niet was. Denk aan de Farizeeën, die een bazuin lieten blazen voordat ze een muntstuk aan een bedelaar gaven, of die lange gebeden op een straathoek uitspraken zodat iedereen kon

zien hoe geestelijk ze waren. Jezus zei dat je, wanneer je zulke dingen doet, wanneer je zo aanbidt, niet moet zijn zoals de huichelaars. Wees niet zo. Wanneer je bidt, wanneer je geeft, wanneer je enige daad van vroomheid verricht, zorg er dan voor dat dat offer een offer van aanbidding in waarheid is. Dat is een oprechte daad, geen huichelachtige. God is op zoek naar, en heeft er moeite mee te vinden, mensen die Hem oprecht aanbidden.

En het andere deel is 'in geest'. In geest en in waarheid. 'In geest' betekent innerlijk, in tegenstelling tot uiterlijk. De religie van die tijd werd voornamelijk begrepen als het onderhouden van uiterlijke rituelen. Raak dit niet aan, eet dat niet. Breng dit offer, maak deze reis op dit tijdstip van het jaar. Dat zijn allemaal uiterlijke dingen. Dat is niet de aanbidding waar God naar op zoek is. God is op zoek naar aanbidding die van binnen komt, in de geest van een mens. Nu bedoelt Hij misschien de Heilige Geest, en dat zou ook prima zijn. Maar het punt is dat het innerlijk is. Of Hij het nu heeft over de Heilige Geest of over de menselijke geest, het idee is dat het geen uiterlijk en ritualistisch gedrag is. Hij is op zoek naar iets dat van binnen in het hart zit.

We weten dat Jezus dat zei. Jezus zei:

Hierdoor zullen allen inzien dat u Mijn discipelen bent: als u liefde onder elkaar hebt.

JOHANNES 13:35

En wat is liefde anders dan de vrucht van de Geest? Het is een innerlijk voortgebracht verschijnsel, wanneer je de Geest van God hebt en wanneer je God op geestelijke wijze aanbidt, in tegenstelling tot op een uiterlijke, ritualistische manier.

Dus Jezus zegt eigenlijk: er zijn op dit moment veel mensen die de Vader aanbidden op Gerizim of in Jeruzalem. Het grootste deel daarvan is niet in geest, en het grootste deel is niet in waarheid. En God is op zoek naar mensen die dat wel doen. En als God iets moet gaan zoeken, dan moet het uitzonderlijk zeldzaam zijn, want God ziet alles. Hij kent het aantal haren op jouw hoofd. Als Hij er moeite mee heeft iemand te vinden die in geest en waarheid aanbidt, dan moet bijna iedereen op een andere manier aanbidden dan dat.

21

Oproep tot ware aanbidding en afsluiting

Het feit dat God zulke mensen zoekt om Hem te aanbidden, moet door de christen worden opgevat als een oproep. God is op zoek naar iets. Laat het mij zijn. Heere, hier ben ik, zend mij.

In Jesaja lezen we:

Daarna hoorde ik de stem van de Heere. Hij zei: Wie zal Ik zenden? Wie zal er voor Ons gaan? Toen zei ik: Zie, hier ben ik, zend mij.

JESAJA 6:8

Als Hij zegt: Ik ben op zoek naar aanbidders in geest en waarheid, hier ben ik, zend mij. Laat mij alstublieft een aanbidder in geest en waarheid zijn, als dat is wat U zoekt. Vooral als ze zo zeldzaam zijn dat U ze moeilijk kunt vinden, laat mij dan één persoon minder zeldzaam maken dan ze eerst waren, en er één worden. Laat mij een ware aanbidder worden, een geestelijke aanbidder. Niet iemand die alleen maar religieuze rituelen vastplakt aan een vleeselijk en zelfzuchtig leven, maar die af en toe naar de kerk gaat en het geestelijke ritueel doet: de liederen zingen, de handen opheffen, de tiende geven, en de preek uitzitten.

Dit is allemaal ritualistisch. Het kan oprecht zijn. Je kunt al die dingen doen op een hartgrondige manier. Maar al die dingen kunnen ook gedaan worden zonder enig hart erin, zonder enige oprechtheid, zonder enige innerlijke instemming ermee. Waar God naar kijkt, is wat er in het hart is. En dat is wat Jezus zegt. Jij maakt je zo druk over of je op de juiste plek je offer brengt. Wel, het offer dat jij zult brengen, zal een geestelijk offer zijn, want jij zult aanbidden in geest en in waarheid. Jij zult dit ritualistische aanbidden op de Gerizim of in Jeruzalem in de toekomst niet meer nodig hebben. Het is voorbij.

En zij zegt: nou, dat klinkt behoorlijk radicaal, maar ik weet dat als de Messias komt en dat bevestigt, ik zal weten dat het waar is, want Hij zal komen en ons alles vertellen. Hij zei: wel, Ik ben het, dus jij kunt me net zo goed nu al geloven. En zij nam het

serieus. Ze dacht echt dat Hij het weleens zou kunnen zijn. En ze ging het aan haar vrienden vertellen.

Maar we zullen hier moeten stoppen. We zullen de volgende keer zien wat er gebeurde toen zij haar stad evangeliseerde.

Om verder te lezen

Alle bijbelteksten die in deze lezing aan bod komen, in de volgorde waarin ze gebruikt zijn.

- Johannes 4:1-4
- Johannes 3:24
- Markus 1:14-15
- Mattheüs 3:2
- 2 Koningen 17:33
- Johannes 4:5
- Johannes 4:6
- Jesaja 40:28
- Johannes 4:7-9
- Johannes 4:10
- Johannes 3:16
- Efeze 2:8-9
- Johannes 7:37-38
- Johannes 7:39
- Johannes 4:11
- Johannes 4:12
- Johannes 4:13-14
- Johannes 4:15
- Johannes 4:16
- Johannes 4:17
- Johannes 4:17-18
- Johannes 4:19
- Johannes 4:20
- Mattheüs 16:17
- Johannes 4:14

- Johannes 10:27-28
- Johannes 6:54
- Johannes 3:36
- Johannes 4:21
- Johannes 4:22-24
- Johannes 4:25
- Johannes 4:26
- Johannes 13:35
- Jesaja 6:8

Lezing © Steve Gregg / The Narrow Path. Nederlandse vertaling © 2026 Vers voor Vers. De bijbeltekst in deze uitgave is ontleend aan de Bijbel in de Herziene Statenvertaling, © 2010/2016 Stichting HSV.